

Pesamozno številko.
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razen
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12-50, na mo-
stevstvo D 20-50, dostavljen na dom
D 14—, na izkaznice D 12-50
izsesti po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslani plačani v gotovini.

Knjižnica liceja

TABOR

Pesamozno številko.
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO: na sedežu v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4, 2. nadstropje.
Tiskovna uprava: na sedežu v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4, 2. nadstropje.
Tisk: na sedežu v Mariboru, Jurčičeva
ulica št. 24, v SHS političnem
sedežu, 12. 12. 1923.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rekopisni listi se ne
vračajo.

Leto: IV.

Maribor, petek 14. decembra 1923.

Številka: 282.

Stabilna vlada.

Maribor, 12. decembra.

V režimskih krogih se čisto naglašajo, da je radikalna vlada storila državnemu življenju veliko uslugo, ker ga je stabilizirala. Odras politične stabilizacije je baže stabilizacija dinarja. Zdi se nam, da je treba imeti precejšnjo moč samoprevare ali pa vsaj naivnosti, če kdo pripisuje radikalni vladi značaj stabilnosti. Ta vlada stoji na jako nestanovitnih tleh, kakor mornarji, ki so se nekoč izkrcali na telesu ogromnega morskega kita, misleč, da so na kopnem. Samoradikalna vlada ima zelo malo zasluge na tem, da ji danes nadevajo častno lastnost stabilne vlade. To je vlada, ki črpa parlamentarno moč od vazalov in od slabe opozicije. Zadnje dni se je njen brod nevarno nagnil, ker so se pobunili njegovi galeoti — Turki. Kaj drugega je pač preostalo naši stabilni vladi, kakor da je vrgla svojim vazalom nekaj novih koncesij. In dokler z ene strani krmi precej požrešne Turke, se z druge strani nastavlja Nemci, ki zahtevajo vedno debelejša vladna drobtine, zakaj smit dem Essen kommt der Appetit. Džemijet je po svojih interesih in nazorih daleč od evropsko pojmovanega parlamentarizma, zato pač ne čuti sramu nad svojo galeotsko vlogo. O Nemcih pa je bilo že nešteto zapisano, da so oportunisti a tout prix, ki z največjo naslado zlorabljajo vladne težkoče in grejejo svojo politično juho tam, kjer jim kdo pusti nastaviti lonec. Markov protokol neveslega spomina in zdaj protokol z džemijetom — to sta dva trdna argumenta za stabilnost samoradikalne vlade.

Kaj ima državno življenje od stabilne vlade, ki živi od samih koncesij in ki ima nasprotnike celo v lastni stranki? Menda to, da število nezadovoljnih in od same zagrenjenosti deloma že otrovanih državljanov raste od dne do dne!! Evo: v Južni Srbiji podpira vlada Turke in si nakopava ogorčenje pravih Srbov, ki so se toliko borili za svobodo, ki pa imajo g. Pašiću nesimpatično slabost: da nočejo z radikali čez drn in strn. V Bosni in Vojvodini postajajo nezadovoljni tudi že Srbi, da ne omenjamo drugih. Na Hrvatskem nima vlada skoraj nikogar za sabo, v Sloveniji so njeni pristaši pridobljeni bodisi s pritiskom bodisi s plačilom ali obljubami. Nezadovoljstvo se v naših primitivnih razmerah prenaša najprej na ustavo, potem pa na vlado. Ustava je pač le posoda; vsebino mora napolniti režim. Toda radikali so zaradi parizanstva izgubili zdravo politično razsodnost in s svojim kršenjem ustave teptajo to, kar bi bili morali povzdigovati kot svojo svetinjo. Ali je ustava kriva, da je režim ne izvede do kraja, tj. da ne izvrši njenih načel o samoupravi, ali pa je kriv režim? Nihče ne dvomi, da ustava največ škoduje režimu, ki je ne respektira in ki smatra, da si sme dovoliti vsako koncesijo, tudi če je proti besedilu in duhu ustave. Od ustave pa prehaja sovražstvo na državo, ki jo sami predstavitelji režima večkrat hote, drugičrat pa tudi nehote istovetijo z režimom. Ni čuda, če morajo režimski tisti toliko braniti državne interese, ko pa jih oni, ki so na krmlu, indirektno sami napadajo in rušijo.

Živimo v času, ko se tudi v starih državah vršijo politični boji za razna ustavna in državna vprašanja. V takih časih se povsodi propagira vodilno geslo, da naj združijo svoje odgovornost vsi, ki se strinjajo v glavnih smernicah. Pri nas pa hoče biti za vse odgovorna le ena stranka, in kadar vidi, da omaguje pod težo odgovornosti, deli na račun državnih interesov dvomljive koncesije, in

Ostra kritika vladne finančne politike.

Debata o dvanaajstinih v finančnem odboru. — Zadeva južne železnice izločena. — Dvanaajstine sprejete.

Beograd, 13. decembra. (Izv.) Danes se je v finančnem odboru nadaljevala generalna debata o proračunskih dvanaajstinih za mesec januar, februar in marec 1924. Prvi je govoril demokratiški poslanec Slavko Sečurov, ki je vpraševal finančnega ministra, čemu so potrebne dvanaajstine kar za tri mesece, ko vendar plenum lahko reši ves proračun že v dveh mesecih in se torej dvanaajstine za februar in marec čisto odveče. Dozdeva se mu, da hoče finančni minister ustvariti novo proračunsko periodo. Ostro je nato kritiziral vladno finančno politiko, ki je najboljši dokaz popolne nesposobnosti sedanje vlade. Zahteva, da se čita člen 27. in 28. ki se nanaša na južno železnico, ker je ves vladni aranžma nejasen in državi v škodo. Država mora plačati družbi 9.8 milijonov fr. frankov v zlatu, dohodki te železnice pa so mnogo manjši. Vpraša nadalje, kako pride naša država do tega, da bi plačala za gradbo tržške luke, od katere nima prav nikake koristi, ogromno vsoto 4 milijonov švicarskih frankov. Zahteva tozadevne izpremembe vladnega predloga in točna pojasnila. H koncu izjavi,

da bo glasoval proti vladnemu predlogu. Že bot (kler.) pravi, da se v Sloveniji plačuje na dokladah za 100—600% več nego v drugih pokrajinah. Kritizira šolsko politiko vlade, ki se opira na Nemce in jim daje šole, dočim naši sonarodnjaki na Koroškem ne dobivajo nikakih šol. Nemški poslanci se vozijo v Gradec in imajo tam pangermanske govore. — Nemoralno je, da ti Nemci javljajo v listih, da ne bodo glasovali za vladne predloge, v resnici pa vedno glasujejo zanje. Agatović (demokrat) izreka ostro kritiko nad dvanaajstinami. Zlastno je za 110 vladnih poslancev, da se morajo v parlamentu vedno ozirati, če je navzočih 22 fesov. Takozvana vladna pomoč za po poplavi poškodovane je le fiktivna, dočim se na drugi strani džemijetovcem mirno vrže 20 milijonov, ker podpira radikalno stranko. Nedeljko-vič (radikal) podpira vladni predlog, je pa proti točki glede južne železnice.

Fin. min. Stojadinović zagovarja potrebo dvanaajstin, je pa za to, da se v zadevi južne železnice razpravlja posebej.

Dvanaajstine so bile nato v generalni debati z večino glasov sprejete.

Demisija ministra dr. Jankoviča.

Rekonstrukcija Pašićeve vlade?

Beograd, 13. decembra. (Izv.) V zvezi z incidentom med prometnim ministrom in radikalnim klubom v zadevi broderske družbe je prometni minister dr. Velizar Janković danes predal ministrskemu predsedniku Pašiću pismeno svojo demisijo. Parlamentarni krogi so mnenja, da bo demisija sprejeta, ker se Pašić bržkone namenoma ni udeležil one seje radikalnega kluba, na kateri je bila prometnemu ministru izrečena nezaup-

nica. Tudi Pašić kljub ponovni zahtevi prometnega ministra v zadnjih dneh ni hotel sklicati seje ministrskega sveta. S tem je zopet postalo aktualno vprašanje rekonstrukcije vlade in boj za ministrska mesta bo začel znova. Glede demisije ministra javnih del g. Uzunovića prevladuje mnenje, da njegova demisija ne bo sprejeta, ker g. Pašić ne vidi za to nikakega povoda.

Sabotaža naše države s strani Nemčije.

Naša vlada čaka na odgovor

reparacijske komisije.

Beograd, 13. decembra. (Izv.) V zvezi z noto nemške vlade, ki jo je pred par dnevi izročil tukajšnji nemški poslanik g. Eisenlohr naši vladi, v kateri obrazlaga nemška vlada vzroke, radi katerih

je ustavila dobavo reparacij, je naša vlada obvestila o svojih korakih reparacijsko komisijo v Parizu, od koder se dni pričakuje odgovora. Po sprejemu odgovora reparacijske komisije bo vlada od-

katerim je narod ni pooblastil. Radikalna vlada se rajši veže s Turki in Nemci, tj. z zastopniki manjšini, ki nimajo nič skupnega z bistvenimi interesi naše nacionalne države, nego da bi omogočila široko koalicio vseh strank, ki bi hotele v teh časih varovati državo in sadove narodnega ujedinjenja.

Naj ne mislijo prijatelji naše stabilne vlade, da razodevamo »tihe demokratiške želje po vladi«. Demokratiški stranki se namreč v opoziciji ne godi slabo. Njena moč raste, njen moralni ugled se viša, odkar ljudje vidijo, kaj počenjajo radikali, ko so sami na vladi. S strankarskega vidika bi bilo želeli, da bi izkušnje z radikalno vlado spametovale še več ljudi. Toda lahkomišelnost, s katero radikali dan za dnem zapravljajo čast ustave in ugled države, korupcija, nacionalno barantanje s tujimi elementi, brezobzirno strankarstvo — to upravi izajva vse, ki ljubijo to državo in bi jo hoteli videti na poti k resničnemu napredku. Mi ne moremo ravnodušno gledati, kako radikali s svojimi protokoli teptajo ustavo in kako zavlačujejo izvršitev njenih samoupravnih določb, opravičujoč se z nekakimi ozirni do hrvatskih in slovenskih separatistov, dasi giper ne stori ničesar, da bi zadov-

ljili njihove težnje, ker vedo, da jih zadovoljiti ne smejo in ne morejo. Njihovo cinčanje je znak slabosti in le kaže, da radikalna politika nima hrbenice. Zato je stabilnost sedanje vlade samo prazna omama, ki je mogoča le tako, ker ima vlada na razpolago vazale in ker je znaten del opozicije doukšotskega duha.

Politične vesti.

* Kakšno kredito zahteva vlada v dvanaajstinih? Včeraj je vlada predložila narodni skupščini zakon o budžetnih dvanaajstinih do konca marca 1924. Zakonskemu osnutku je priloženo pismo finančnega ministra, ki omenja, da budžet iz znanih razlogov ni mogel biti v finančnem odboru rešen, zato je vlada morala poseči po dvanaajstinih. — V novih dvanaajstinih je izpremenjen 3. člen, ki se zdaj glasi sledeče: Kr. vladi se dovoli poseben kredit v znesku 1300 milijonov dinarjev. Ki je potreben za izvršitev novega uradniškega zakona oziroma za predjume uradnikom in nastavljencom na račun njih novih službenih prejemkov. Izjemno določbam člena 71. zakona o državnem računovodstvu in člena 3. finančnega zakona z 1. 1923 in 1924 so

govorila na nemško noto. V odgovoru na navedena vsa škoda, ki je nastala vsled prekinitve dobav. Vlada bo opozorila Nemčijo na posledice, ki bi jih imela za nadaljna sabotaža naše države, ker stoji vlada na stališču, da lahko Nemčija tudi napram naši državi izvršuje svoje obveznosti, vsaj v tisti meri, kakor jih vrši napram drugim državam.

KRALJEVA ROBBINA V ILIDŽAH.

Sarajevo, 13. decembra. Njeno Veličanstvo kraljica Marija je s prestolom naslednikom Petrom in spremstvom dospela ob 1. uri v Bosanski Brod. Priprljala se je s posebnim vlakom. Ob 1.30 uri je nadaljevala vožnjo v Sarajevo. Po določenem programu bi imel Nj. Vel. kralj potovati z drugim dvornim vlakom, a je v zadnjem trenutku izpremenil načrt in se je z avtomobilom odpeljal v Ilidže. V Zenico je došel 20 minut pred dohodom vlaka, ki je vozil kraljico s prestolonaslednikom. Tu je izstopil in se podal v kolodvorsko restavracijo, kjer se je zagovarjal s postajnim načelnikom in okrajnim predstojnikom. Ob 8.40 uri je privozil dvorni vlak na postajo Zenice. Kralj je čakal kraljico na peronu. Po pričetnem pozdravu je kraljevska družica nadaljevala vožnjo v Ilidže. Prebilni valetvo se je zbralo na postaji in je priredilo visokim potnikom navdušene ovacije. Ob 12. uri je došel vlak v Ilidže. Tu so pričakovali kralja in kraljico zastopniki civilnih in vojaških oblasti.

PROGRAM KONFERENCE MALE ANTANTE.

Beograd, 13. dec. (Izv.) Sestanek Male antante je končnoveljavno določen za dne 9. januarja 1924 v Beogradu. Po medsebojnem sporazumu med zunanjimi ministri, dr. Niničević, dr. Beneš in Ducom je določen sledeči provizorični program: Dne 8. januarja dospeta v Beograd zunanja ministra dr. Beneš in Duce, ki bosta s svojimi soprogami za čas bivanja v Beogradu gosti vlade. — Dne 9. januarja, ob 11. uri dopoldne, se vrši svečana otvoritev konference v poslopiju ministrstva zunanjih zadev. —

BORZA.

Zagreb, 13. dec. Pariz 470.—475, Švica 15.42—15.52, London 387—388, Dunaj 0.1245—0.1252, Praga 2.59—2.60, Milad 3.85—3.86, Newyork 88—88.75.

dopušteni virimentu med vsemi strankami in pozicijami, v kolikor bi bilo to za izvedbo novega uradniškega zakona potrebno; z dvanaajstinami je bil že dovoljen vladi naknadni kredit v znesku 20 in pol milijona dinarjev, da izplača delovne invalidom za mesec maj in junij t.l. Razen tega zahteva vlada odobritev novega odloka, da se do konca t.l. izplačujejo uradništvu provizorične doklade. Ministrstvo zunanjih zadev zahteva naknadni kredit čez 4 in pol milijona dinarjev in vlada dodatni kredit v znesku 21 milijonov v zaupne namene. Za škodo vsled poplav v Dalmaciji in Sloveniji je bil zasigniran kredit 6 milijonov dinarjev.

* Skandalozno nepoznanje razmer je pokazal zunanji minister dr. Niničević seji fin. odbora 11. tm., ko je govoril o zunanje-politični situaciji in med drugim izjavil, da se odnosi z Avstrijo najboljše in da se nada, da se skoro v Avstriji otvorijo vse slovenske šole, ki so poprej obstojale. — Poznavalci razmer seveda vedo, da je obstojala v Avstriji poprej ena odina slovenska šola. G. Niničević je torej očividno zelo skromen, ker za vseh 600.000 koroških Slovencev se zadovolji z otvoritvijo ene odine slovenske šole. Skandalozno nepoznanje razmer

Bolgarsko - Italijanska pogodba proti Jugoslaviji? Beograjski »Trgovinski Glasnik« objavlja tajno vojaško pogodbo med Bolgarijo in Italijo, v kateri sta oba pogodbenika jamčila vzajemno pomoč v slučaju vojnega konflikta in v kateri Bolgarska priznava Italiji pravico na ozemlju Slovenije, Hrvaškega Primorja, Dalmacije, jadranskih otokov in pravico za protektorat nad Albanijo in črno goro. Italija pa priznava Bolgarski vse ozemlje do Morave in Vardarja, dalje Skoplje, Prilep in Bitolj z upravljanimi področji. Vest je vzbudila v Beogradu silno senzacijo, vendar so jo resni politični krogi sprejeli za enkrat z rezervo.

Dnevna kronika.

Božičnica državnihi nastavljenecv ob meji je samo še bajka. Mi graničarji, ki delujemo in se žrtvujemo oddaljeni po nekod od vsakega prometa, v pravcati Sibiriji, živimo tukaj že po več tednov brez mleka, brez jajec in brez mesa. Jajca potujejo čez mejo v Avstrijo, ki jih ljudstvo zamenja po 5 jajec za 1 kg sladkorja in 3 jajca za 1 l petroleja. Komur je tihotapljenje prenaporno, brani celo zalogo jajec, event. tudi sirovega masla itd. za svoje redne odjemalce, železničarke, iz Maribora, ki jim blago v naravi plačujejo z jako visoko ceno in tržijo z istimi po raznih mestih. Nam obsojencem se vsled teh nedostatkov hpolah nič ne prodaja ali po naravnost kerendnih cenah. Samo od idealizma pa človek vendar ne more živeti, kajti to naše življenje je itak samo še vegetiranje. Da, revna šolska obmena mladina rabi pomoči, a še mnogo potrebnjše bi bila ista revnim drž. nastavljenecem ob meji!

Očena vešt. Naš rojak g. dr. Konrad Šmid je imenovan za načelnika prve klase v tarifnem oddelku gen. direkcije carin.

Zarobil se je v Možebrani trgovec g. Otil Gašperin z gđno Anico Arnejčovo iz ugledne narodne rodbine v Ledenicah na Koroskem. Čestitamo!

Smrtina kosa. V Ljubljani je umrl v sredo zvečer g. Emerik Moric, nadučitelj v St. Petru pod Sv. gorami, v starosti 66 let. Bil je dober učitelj in je delal tudi na gospodarskem polju. Blag mu spomin!

Smrtina kosa v celjskem okraju. V Polulah pri Celju je umrl posestnik g. Anton Božič v visoki starosti 77 let. Blagopokojni je oče g. dr. Ant. Božiča, edvetnika v Celju in trgovcev Božičev, ki uživajo vsi v širši javnosti spoštovanje in ugled. Sami kremeniti značaj in narodnjak, je znal vcepiti vse dobre lastnosti tudi svojim sinovom in hčeram. Prizadeči rodbini izrekamo svoje odkrito sožalje! — V St. Petru v Sav. dolini je umrl dne 7. tm. veleposestnik g. Josip Lenko. Pokojni je bil v svojem okraju znan in markantna osebnost iz političnega in gospodarskega življenja naše ožje demovine pred svetovno vojno. Zastopal je svoj okraj tudi v dež. zboru ter se mnogo trudil za savinjsko železnico. Narodno naš nasprotnik je pa korakal vedno na naprednih vrstah. — V Dramljah je umrla v visoki starosti 92 let vdova ga. Neža Sket, mati tamkajšnjega poštarja. — V celjski javni bolnici je umrl 10. tm. g. Hugo Watzlavsek, oče novinarja Rih. Watzlaveka v 72. letu starosti. N. v m. p.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja p. n. podružnice, ter vse zavodne Slovence, da izda za praznike 2 vsoti razglednice, katere naj bi vsakdo uporabljal, ter tako podpiral prepotrebno OM družbo.

Najlepše darilce za Božič naši šolski mladini je ka. Kraljevič Marko, katerega ima družba še vedno v zalogi. Starše, posebej pa šolska vodstva in učiteljsko prosmo, da opozore učence na to kajlico.

La Kmetijske družbe za Slovenijo. Pokrajinska uprava je razpustila glavni odbor Kmetijske družbe in postavila družbi komisarija, ki ima nalogo sklicati in izvesti občni zbor. Za 16. tm. nepovezani občni zbor se ne vrši.

Naše posojilnice dobe odškodnino. Kakor znano, so mnoge naše posojilnice, ki so imele ob prepiru naložene denar v

Avstriji, ki ga vsled zapore in vsled prepovedi uvoza denarja iz Avstrije niso mogle prenesti, s konvencijami, sklenjenimi s Avstrijo, težko prizadeta. V narodni skupščini je demokratski poslanec Reissner zahteval za te zavode odškodnino za škodo, ki jo trpe. Vlada je na to pristala in minister Ninčič je obljubil, da bo stavila vladu to svrhu na razpolago potrebni kredit.

Vlom v Mali vasi. Pri posestniku Pignariu v Mali vasi je bil v noči od 10. na 11. decembra izvršen velik vlom. Storiteli so odnesli več moških in ženskih oblek, razno perilo in več drugih dragocenih predmetov v skupni vrednosti nad 200.000 dinarjev. O storilcih še ni nobenega sledu. Poizvedbe so v teku, vendar pa so ostale doslej popolnoma brezuspešne. Sumi se, da so vlom izvršili izkušeni vlomilci, ki so se nedavno vled amnestije vrnili iz zaporov.

Obsojen donučeljant. Pred ljubljansko poroto je bil 12. tm. obsojen žel. asistent Ivan Zorko, sedaj v Sisku, ki je 1. 1917 proti g. Rud. Jakhu, takratnemu postajnemu načelniku in svojem šefu v Zalogu, vložil na vojaško oblast grdo ovadbo radi srbofilstva in zvez z državni nevarnimi elementi. G. Jakhl je bil takrat zaprt in šele ko se je ovadba izkazala, da je brez podlage, izpuščen. Zorko je bil pred poroto obsojen na 5 mesecev težke ječe.

Masaryk — član francoske akademije moralnih znanosti. Minulo soboto je bil glasno poročil pariških listov izvoljen predsednik češkoslovaške republike T. G. Masaryk članom francoske Akademije moralnih znanosti mesto umrlega člana lorda Bryceja. Poleg Masaryka je bil izvoljen članom te Akademije tudi predsednik univerze Columbia v New Yorku, znani učenjak Nicolas Muray Butler.

Generalne stavke poštnih uslužbencev v Avstriji se udeležuje blizu 30.000 uslužbenecv. Posledice stavke so za avstrijsko narodno gospodarstvo naravnost katastrofalne.

Koliko stane obnova Japonske? Znaní vojakanski potres je uničil najlepše dele Japonske. Največ je trpelo glavno mesto Tokio. Vlada je sedaj zbrala o nastali škodi natančne podatke. Škoda je ogromna. Za obnovo in vsaj delno popravilo javnih zgradb, ki so porušene, bo potrebno 597 milijonov jenov. Od tega odpade samo na obnovo Tokia 400 milijonov. Brez tega obnove bo čutilo prebivalstvo najmanj petdeset let na davkih.

Dopisi.

Marija Snežna. Prihka je nanesla, da sem potoval skozi pozabljeno Marijo Snežno. Truden od dolge poti se v bližnji gostilni malo okrepčam. Spomnim se tudi svojih sorodnikov z razglednico. Grem k trgovcu, ki je pri cerkvi in si kupim par razglednic. Pogledam razglednico in čitam: »Pozdrav iz Marije Gnezne. Čitam dalje in glej pod spačnim slovenskim imenom se blišči in šopiri v blaženi nemščini tiskano krajevno ime. Trgovcu, ki te razglednice prodaja, najbrž ni znano, da se krajevna imena v Jugoslaviji pišejo samo v domačem jeziku. To pa je znano drugim činiteljem, ki bodo odločili, če se sploh smejo te razglednice prodajati. — Popotnik.

Celiske vesti.

Celjsko mestno gledališče. V nedeljo, dne 16. tm. se igra izven abonma Wiedova veseloigra 2 X 2 = 5. Pripravlja se nadalje Hebblova žalostiga »Marija Magdalena«. Režira g. Zorman.

Tatvina čevljev. V trgovini g. Štraška v Celju sta prišla dve dami ter zahtevali čevlje. Pri izbiranju sta pa izgubili dva zaboja. Ker se je to še pravočasno sapsalo, so zalotili tatice v neki drugi trgovini, kjer sta si tudi že prilastili nekaj blaga.

Mestni magistrat celjski razglaš, da se bo od 12. tm. naprej radi preureditve glavnega transformatorja in razširjenja elekt. omrežja električni tok do preklica med 12. do 14. uro prekinil. Na to se opozarjajo posestniki motorjev.

II. carinska konferenca v Mariboru.

Maribor, 12. decembra.

Danes se je vršila v prostorih državne trgovske šole druga carinska konferenca, ki je bila s strani tukajšnjih gospodarstvenikov dobro obiskana.

Po čitanju zapisnika prve konferenice, ki je bil soglasno odobren, je izjavil carinski revizor g. Cvitkovič v imenu carinskega uradništva, da cariniki tako dolgo ne bodo razpravljali z gospodarskimi krogi, dokler ne dobe od predsednika trgovskega gremija zadoščenja za žalitve na prvi konferenci. Ker g. Weigl še ni bil navzoč, in so cariniki vztrajali na svoji zahtevi, so nameravali zastopniki gospodarskih krogov s protestom zapustiti dvorano. V tem je došel g. Weigl, ki je izjavil, da vloga, ki so jo poslali g. cariniki preko carinske uprave na vjega, še ni sprejeta in torej ne more za njo odgovarjati. Na predlog g. Džamonje se je prešlo na dnevni red pod pogojem, da se o zadevi obravnava na prihodnji konferenci.

Predsednik konferenice, upravnik mariborske carinarnice, g. Trošt, je isto sporočil, da je sprejel iz gospodarskih krogov 19 vprašanj, o katerih se bo razpravljalo na današnji in bodoči konferencah.

Prvo vprašanje je stavila tvrdka Wügerer v zadevi odpreme pokvarljivega blaga. Tvrdka namreč pošilja v izvozstvo v zabojčkih razne mesne izdelke. Ker mora blago predati že do 11. ure dopoldne, se dogaja, da leži tako blago po 24 ur na železnici in se zlasti v polotni vročini rade pokvari. Ker ni bilo nobenega zastopnika tvrdke, ki bi podal podrobnejša pojasnila, se je zadeva preločila do prihodnje konferenca.

Nadaljnja vprašanja je stavil carinski posrednik g. Marič. Dogajajo se slučajji, da carina ne priznava uverenj o poroklu blaga. V tem slučaju roma ves akt h glavni direkciji carin v Beograd, a blago leži na carinarnici in stranka mora plačati visoko ležarino, ki znaša od vozona na 900 D dnevno. Po daljši debati, ki se je razvila zlasti o vprašanju uverenj, je bil sprejet predlog carinskega revizorja g. Cvitkoviča, naj se tozadevni predpisi spremene v toliko, da bo v slučaju pomanjkanja uverenja veljal kot nadomestilo originalni tovarni list. Blago pa se izroči stranki proti zalogu difference med nižjo in višjo tarifo, ki se stranki povrne, ako se reši vloga v njen prid. V tem slučaju tudi stranki ni treba plačati ležarine.

Nadalje je stavil g. Marič vprašanje glede povračila preveč plačanih pristojbin. Ali je v takem slučaju od stranke pooblaščenemu carinskemu posredniku, ki je napram carinarnici pravzaprav stranka, potrebno še posebno pooblastilo stranke, ker tozadevni predpisi niso povsem jasni? Iz odgovora carinskih uradnikov sledi, da za povračilo carine carinskim posrednikom tako pooblastilo ni potrebno, pač pa za povračilo davka pri vzorčnem blagu itd. Ker so bila mnemja v tem vprašanju deljena, se predloži zadeva v odločitev glavni direkciji carin v Beogradu.

V zadevi hitrejšega carinjenja rastlinskih sadik, semen in drugega sličnega pokvarljivega blaga (cvetja itd.), ki jo je sprožil g. Marič, se je stavilo tozadevno vprašanje v odločitev glavni direkciji carin.

Sprememba predpisov o uvoznem in izvoznem roku vzorčnega blaga je nejasna in se bo naprosilo glavno direkcijo carin za pojasnila.

O ostalih vprašanjih se bo razpravljalo na naslednji konferenci. Iz trgovskih krogov je bilo stavljenih še več vprašanj, ki so bila vzeta na zapisnik in pridejo svojčas na dnevni red. Ob 22. uri je zaključil predsednik konferenco. Kedaj se vrši prihodnja konferenca, bo naknadno objavljeno.

Objave.

Š Udrženje vojnih invalidov - podr. Maribor javlja svojim članom, da so do preklica uradne ure vsak delavnik od 14. do 15. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure dopoldne.

Š I. Citraški klub v Mariboru priredi v soboto dne 15. decembra 1923 ob 20. uri zvečer v Gambrinovi dvorani družabni večer pri pogrnenih mizah, h kateremu se cenj. gg. podporni člani in članice, kakor tudi znanci istih in prijatelji ceter uljudno vabijo. Spored je obširen. Nastopi celi citraški klub v skupnih in posameznih točkah. Vstopnina je prosta. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Š Filatelisti! Prihodnji menjalni večer v sredo zvečer ob 20. uri v gostilni Novosel in drug, Ročovski trg 8.

Š Instrukcije za višjo in nižjo gimnazijo daje reven osmošolec. Naslov pove za prijaznosti uprava »Tabora«.

Porotno sodišče.

Maribor, 13. decembra.

Tatinska osveta.

Josip Kidrič, Ivan Strasser in Jožef Fras so že stari znanci sodišča. Vsi so bili že po večkrat kaznovani in prešedeli so po več let po kaznilnicah. Zadnja amnestija jim je zopet vrnila zaželeno svobodo in še tistega dne so se znašli v gostilni »Pri kamenitem mostu« na Meljski cesti. Pri dobri kapljici so sklenili, da se ne lotijo teškega dela, temveč ostanejo pri svojem »poklicu«. Predvsem pa so se hoteli osvetiti sodišču in si izbrali za žrtev dvornega svetnika Foga, o katerem so vedeli, da stanuje izven mesta na samoti. Kidrič je stal na straži, ostala dva pa sta vlomila v stanovanje ter pobasala vse, kar se je dalo. Nabasala sta potno košaro, nahrbtnike in nato so odnesli plen v grajski gozd za Tremi ribniki, kjer si je vsak izbral, kar mu je prišlo. Ostalo so po noči znosili k nekemu Kodriču, trgovcu v Lajtersbergu, katerega je Fras že od prej poznal in mu je že večkrat prodajal ukradeno blago. Ta je skril košaro in nahrbtnike na nek hlev, kjer se je pozneje našlo pri hišni preiskavi. Po uspelem vlovu so se razšli. Kidrič je ostal v Mariboru, Strasser pa je odpotoval v Zagreb. Dogovorili so se, da se pozneje sestanejo in razdele izkupiček. Kidrič je med tem pridno razpečaval še v gozdu preostalo blago. Ko je nekega dne prodajal neke hlače v gostilni »Kri klavnic«, je bil aretiran in je po dolgem tajeju priznal tatvino in izdal tudi svoje tovariše, ki jih je nato policija, oziroma orožništvo polovilo. Vsi trije priznavajo tatvino, vale pa krivdo drug na drugega. Izvedenci so cenili dvornemu svetniku Fogu ukradene stvari na 178.860 kron. — Porotniki so potrdili stavljena vprašanja potrdili in so bili obsojeni Kodrič na 6, Fras na 7 in Strasser na 5 let težke ječe.

Tujo živino prodajala.

Danes sta se zagovarjala pred poroto dva delomrznata, nevarna in zelo predrznata tata, ki sta prišla na svetlo vsled zadnje amnestije. Sta to Friderik Sodec, pekovski pomočnik in Ivan Pistotnik, delavec. Komaj pa sta bila na prostem, sta že zopet padla v svoj stari greh. Po prihodu iz kaznilnice sta se sešla v neki gostilni v Celju in takoj sklenila, nadaljevati brezdelno življenje. V noči od 2. na 3. oktobra sta ukradla iz hleva posestnika Jurija Ajda 24.000 kron vrednega vola ter ga odgnala na Hrvaško, kjer sta ga v Krapini prodala za 12.000 kron. — Nato sta odšla v Idrijo, ko pa jima je pošel denar, sta se vrnili v ljubumerski okraj, kjer so bile Sodcu razmere znane. Za žrtev sta si izbrala posestnika Franca Križana v Kokoričih, kateremu sta ukradla po noči dve kobilji, sosedu Josipu Neriču pa kompletno konjsko opremo in voz, v katerega sta vpregla konja ter se peljala na Hrvaško. Eno kobiljo sta prodala nekemu Martinu Cekolu, kateremu pa se stvar ni zdela povsem čista, radi česar je prijavil zadevo orožništvu. Tako sta se tatinska ptica ujela. Pri njima so našli prazne živinske potne liste s štampiljko »Občinski urad Padeški vrh«, ki sta jih baje kupila od nekega neznanega železničarja. Vsa škoda se ceni na 92.000 kron. Obdolženca priznata tatvino v polnem obsegu. Obsojena sta bila Sodec na 5 in Pistotnik na 6 let težke ječe.

Mariborske vesti.

Maribor, 13. decembra 1924.

Nove nemško-radikalne kupčije.

Nova nemška tiskarna v Mariboru.

Te dni so dobili mariborski Nemci od poslanca dr. Krafta dopis, da je nova nemško-radikalna kravja kupčija v Beogradu glede koncesije za novo nemško tiskarno v Mariboru že skoro perfektna in da naj izvrše vse priprave, da tiskarna prične z obratom. Lokal za tiskarno imajo Nemci baje že pripravljen v prostorih g. Wesiaka. Dvomimo še za enkrat, da se je radikalna vlada že odločila za tako gorostasno politično koncesijo Nemcem tu ob meji. Resno svarimo, da to stori. Naša nacionalna javnost ne prevzema odgovornosti za dogodke za slučaj, da Nemci v Mariboru dobe to skozinsko politično koncesijo, ki bi bila največji politični greh, kar jih je mogoče.

Jasno je za vsakega poznavalca razmer, da mariborski Nemci ne forsirajo ustanovitve lastne tiskarne iz gospodarskih, ampak zgolj iz razlogov nemške politične ekspanzije. Zato tudi vprašanje nove nemške tiskarne nima toliko industrijsko-trgovskega, ampak zgolj nacionalni in politični pomen. Za nemško akcijo so se postavili razni nemški kapitalisti in osnovali neko družbo pod imenom »Helios«, da bi nasuli javnosti peska v oči, češ to je nevtrarno podjetje.

Radikalna vlada naj ne pozabi, da je Maribor obmejna točka in obtem o zemlji, na katerem so se bile dolga leta težke in obupne borbe za nacionalni obstoj s strani Slovencev napram nemški gospodarski premoči. Nemci so z vsemi silami zatirali naše pravice, onemogočali naš kulturni razvoj, tiščali nas k tlom gospodarsko. In baš isti Nemci naj dobe sedaj novo koncesijo na škodo naših narodnih in gospodarskih interesov — samo zaradi Schauerjevega in par drugih nemških glasov v narodni skupščini za trhljo radikalno vlado!

Jasno je, da vsaktera politična koncesija mariborskim Nemcem ogroža konsolidacijo razmer ob državni meji. Naši Nemci vključ svoj navidezni lojalnosti drže še vedno zveze s svojimi brati onstran meje. Z ustanovitvijo nemške tiskarne v Mariboru bi se njihova politična pozicija v škodo države samo še ojačila. Saj dobro vemo, da se onstran meje v Avstriji še neprestano vrši iredentistična propaganda za »rešitev« Maribora in ozemlja krog njega za »sveto nemško stvar«.

Nemci imajo pri nas v mariborski oblasti že dve tiskarni, v Ptuj in Celju. Tudi vse mariborske tiskarne so za njihove gospodarske potrebe na razpolago, saj je znano, da je danes kakor povsod, tudi v tiskarskih obratih velika kriza in že obstoječe 4 tiskarne le s težavo izhajajo. Kje je torej gospodarska potreba še za peto? Morda samo zato, da se bo v njej na ogromno škodo naših državnih in nacionalnih interesov ob meji izdal nov hujšajoč nemško-nacionalni list, ki bo konsolidacijo razmer ob meji zopet popolnoma potisnil v ozadje?

Vsakdo, ki bi podpiral in protežiral nemške aspiracije ob meji, ki so zgolj politične, mora računati s tem, da mu bo na čelo pritiskal pečat izdajalca naših narodnih in državnih interesov. Radikalni vladi in Nemcem kličemo: roke proč od umazanih političnih kupčij!

—□—

m Organizacija Jugoslovanskih Nacionalistov v Mariboru in okolici priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob 17. uri na predvečer rojstva Nj. Vel. kralja Aleksandra I. veliko manifestacijo v veliki dvorani Narodnega doma. Po zborovanju se razvije ob 18. uri izpred Narodnega doma povorka po Tattenbachovi, Sodni Aleksandrovi do kolodvora, od tam po Kolodvorski ulici na Zrinskega trg, okrajno glavarstvo, Trg svobode, Slovenski, Gosposki ulici na Glavni trg, kjer se povorka po odpevanju narodne himne razide. Vabi se vse narodno čuteče občinstvo, da se zborovanja in povorke udeležijo. Na čelu povorke koraka godba narod. žel. društva »Drava«.

m Organizacija Jugoslovanskih Nacionalistov pozivlja s tem vse hišne posesnike, da razobesijo v nedeljo na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. zastave, stanovalce pa, da ob priliki povorke razsvetlijo svoja okna.

m V soboto, dne 15. decembra ob 20. uri sestanek akcijske čete v Narodnem domu. Vdeležba obvezna. Čelnik.

m Otvoritev umetniške razstave v kazinski dvorani. Opozarjamo, da bo v nedeljo dopoldne otvorjena kolektivna razstava mladega slikarja gosp. Ante Trstenjaka, absolventa praške akademije vpodabljaljočih umetnosti. (Glej našo večeršnjo notico pod »Kultura in umetnost«.) Razstava bo v kazinski dvorani in bo odprta od 16. tm. do 1. jan. 1925. Priporočamo občinstvu, da si ogleda dela mladega umetnika.

m Nevednost ali hudobnost? Radikalne »Jutranje Novosti« imajo zadnji čas navado, da spravljajo tukajšnji nemški list »Marburger Zeitung« v zvezo z demokratsko stranko in ji imputirajo lastništvo lista. V večeršnji številki so si površ še dovolili neokusno trditve, da so se vršila pogajanja za prodajo lista Nemcem. Ugotavljamo torej: lastnica lista »Mbg. Ztg.« je »Mariborska tiskarna«, katere delničarji so pripadniki raznih strank. Glede druge trditve pa smo se informirali na kompetentnem mestu in izvedeli, da ni govora o kaki nemški ponudbi za odkup lista niti o kakih pogajanjih za prodajo lista. Javnost si naj sama napravi sodbo o resnosti radikalnega trobila.

m Trgovine v nedeljo pred prazniki odprte. Trgovski gremij v Mariboru opozarja slavno občinstvo mesta in okolice, da bodo trgovine v mestu v nedeljo dne 23. tm. vsled predstoječih božičnih praznikov celi dan in sicer do 5. ure zvečer odprte, da bo vsakomur dana prilika, si za praznike kriti svoje potrebsčine.

m Ljudski knjižnici je napravila mizarjska tvrdka Kompara & Klančnik zopet 2 pulta popolnoma zastoj, za kar se ji vodstvo tem potom kar najiskrenejše zahvaljuje. Knjižnica dobiva polagoma tudi v svoji opremi lepše lice. Obljubljene pa so še druge potrebsčine.

m Hotel Kosovo. Vsako soboto koncert. Podaljšana policijska ura. Izvrstna stara in nova vina. Dnevno čevabčiči po 1 D, različni po 3 D.

m Državna loterija. Srečke za novo kolo se dobivajo zopet pri blagajni glavne pošte. Cena celi srečki je 80 D, polovici 40 in četrtinki 20 D; tem primerno so tudi dobitki zvišani. Srečke se razpošilja tudi izven Maribora.

m Aretiran vlomilec. Včeraj je bil aretiran od stražnika na Vodnikovem trgu Alfonz Tropnik, doma iz Pulja. Prejšnjega dne je pri belem dnevu vlomil v stanovanje neke Matilde Smid na Pobrezju ter ukradel 2000 kron gotovine in dva zlata prstana. Del denarja in eden prstan se je še našel pri njem. Razen tega so našli pri njem znan fašistovski robc z italijanskim grbom. Na kak način je prišel do tega robca, ni znano. Sumi pa se, da je za časa svojega bivanja v Pulju izvršil kako tatvino. Pred par dnevi je prišel odgonskim potom iz Avstrije, kjer je presedel večmesečno kazen radi tatvine. Predan je bil sodišču.

m Čuden ptič je nek Hasan K., doma iz Sarajeva. Meseca avgusta se je vrnil iz ruskega ujetništva ter bil v tukajšnjem taborišču. Tam je nekemu tovarišu ukradel nekaj obleke ter pobegnil. Te dni pa se je zopet vrnil v Maribor s češkoslovaškim potnim listom. Bil je spoznan kot storilec in radi tega aretiran. O svojem življenju pripoveduje prav neprijetno zgodbo. — Mati mu je umrla, ko je bil še otrok, oče pa je moral ob izbruhu vojne k vojakom. Ker ni imel nobenih sorodnikov, ga je oče vzel seboj v Galicijo. Po očetovi smrti je prišel v rusko ujetništvo, kjer je bil do letos. Po pobeu iz mariborskega taborišča je šel nazaj v Rusijo, od koder pa se je baje sedaj zopet vrnil. Verjetnejše pa je, da se je med tem mudil v Nemčiji, od koder je sedaj, ko tam komunistom prede slaba, pobegnil. Za enkrat ima preskrbljeno oskrbo v sodnijskih zaporih.

—□—

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Sreda 12. dec. »Umetniška krič«, Ab. E.
Četrtek, 13. dec. »Magdalena«, Ab. C.
Petek, 14. dec. »George Dandin, ali Prevarjeni soprog«, Ab. B.

Kultura in umetnost

x Dr. Homan, Somatologija in higijena. Ta knjiga je že davno pošla in se nova izdaja zlasti v sokolskih krogih, ki so jo radi vporabljali, že davno pogreša. Izšla je ravnokar nova izdaja, za enkrat samo II. del Higijena. Naš vse prežgodaj umrli zasluženi narodnjak dr. Homan je Higijeno ne samo spretno prikožil kot učno knjigo za učiteljske, katerim je v prvi vrsti namenjena, ampak tako, da bo služila tudi vsem šolskim vodstvom, zlasti pa Sokolom in gasilcem. Za to je osobitega pomena poglavje »Prva pomoč«, za tem pa poglavje »Šolska higijena«, ki sta obadva precej obširno obdelana. Splošno zanimanje zaslužijo pa poglavja o splošni, osebni, specialni in obrtni higijeni, ki so prav spretno in pregledno obdelana. Tisk in papir dela Delniški tiskarni v Ljubljani vso čast. Slike, zlasti tobarvne, ki predstavljajo v mikroskopičnem poročanju provzročitelje infekcijskih bolezni, so naravnost krasne.

Dr. R. Pipuš.

Uprava socijalnega zavarovanja.

I.

Pri nas je socijalno zavarovanje poverjeno dvema zavodoma, zavodu za zavarovanje delavcev v Zagrebu in pokojninskemu zavodu za nameščence v Ljubljani. Proti obema prihajajo od vseh strani neprestane pritožbe.

Socijalno zavarovanje nalaga že samo po sebi gospodarskim krogom silno breme, breme, ki je veliko huje kakor davčno breme, katero pri nas tudi nikakor ni lahko. Breme tega zavarovanja pa postaja, zlasti za slovenske in dalmatinske gospodarske kroge še posebno nezno zaradi tega, ker gospodarski krogi vidijo, da njihove ogromne žrtve ne rodijo nobenega sadu, in da so v tem oziru državljani druge vrste, državljani, ki morajo nositi ogromna bremena pokojninskega zavarovanja, katerega ostali državljani v naši državi nimajo. K bremenu samemu pride še torej zavest, da so vse žrtve socijalnega zavarovanja izvržene, in pa zavest krivičnega obremenjanja v razmerju z ostalimi državljani, zlasti tudi v razmerju s konkurenti lastne države na gospodarskem polju.

Nedavno je tudi »Tabor« prinesel članek, ki se peča z neznosnimi bremenami socijalnega zavarovanja. Članek zahteva, da se preustroji uprava zavarovanja in zniža upravni stroški. To stališče je pravilno. Ni pa pravilen končni sklep omenjenega članka, ki je očitno posnet po tozadavnem članku, ki ga je prinesel »Trgovski list« v Ljubljani. »Trgovski list« in z njim »Tabor« prihajata do zaključka, da je treba osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu odstraniti, ali pa njegov delokrog vsaj izdatno omejiti, za to pa izdatno razširiti delokrog in pravice okrožnega urada v Ljubljani. Da zagovarja »Trgovski list« tak preustroj socijalnega zavarovanja, je s krajevnega ljubljanskega stališča razumljivo. Tistim pa, ki nosijo silna bremena socijalnega zavarovanja, to je našim gospodarskim krogom, bi pa s takim preustrojem uprave socijalnega zavarovanja ne bilo prav nič pomagano, nasprotno naši gospodarski krogi bi prišli na ta način le z dežja pod kap. — Pritožbe naših gospodarskih krogov, izvemši maloštevilne ljubljanske »centraliste«, ki imajo interes na tem, da se vse nakopiči v Ljubljani, se ne obračajo proti poslovanju osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ampak v prvi vrsti proti poslovanju okrožnega urada v Ljubljani in proti pokojninskemu uradu v Ljubljani. Zadnji urad je itak popolnoma samostojen, torej neodvisen od osrednjega zavoda za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Ljubljanski okrožni urad za zavarovanje delavcev

je sicer podrejen osrednjemu uradu v Zagrebu, a se v resnici ne briga niti za osrednji urad v Zagrebu, niti za pritožbe podjetnikov, ki nosijo silna bremena socijalnega zavarovanja, niti za pritožbe zav. delavcev, ki le z velikimi težavami tu in tam dobijo popolnoma nezadostne podpore, ki niti blizu ne odgovarjajo ogromnim bremenom, katere nalaga to zavarovanje gospodarskim krogom. Na zadnjem obnem zboru pri osrednjem zavodu za zavarovanje delavcev v Zagrebu so se slišale o ljubljanskem okrožnem uradu tako ostre kritike, kakor o nobenem drugem zavodu socijalnega zavarovanja v naši državi. Okrožni urad v Ljubljani bi moral sicer po zakonu nabrati denar oddajati osrednjemu uradu v Zagrebu. V resnici pa osrednjemu uradu ne polaga niti računov, niti mu ne izroča denarja. Izvenljubljanski gospodarski krogi pa se spet pritožujejo, da gre ves denar v Ljubljano in zahtevajo, da se ob sedajni dobi hudega pomanjkanja denarja ta denar nalaga plodonosno tudi izven Ljubljane, in da na razpolaganje kredita vrednim in potrebnim gospodarskim krogom izven Ljubljane. Na to pa okrožni urad v Ljubljani kratko odgovarja, da on sploh nima denarja, torej ga ne more dati niti Zagrebu, niti kredita potrebnim gospodarskim krogom. Kam grejo ogromne svote, katere prispevajo gospodarski krogi za zavarovanje delavcev proti boleznim in proti nezgodam, te uganke okrožni urad v Ljubljani do zdaj ni hotel rešiti. Vendar čuvkajo o tem že tudi vrabci na strehah, da se ta denar potraja v Ljubljani na eni strani za mnogoštevilno in veliko predrago uradništvo okrožnega urada, na drugi strani pa za gradnjo razkošnih nepotrebnih hiš, ki nikdar ne bodo nesle obresti. Te hiše naj bi v prvi vrsti spet samo uradnikom okrožnega urada v Ljubljani nudile razkošno stanovanje. Okoli 220 ljudi je nameščenih pri tem okrožnem uradu, ki dobivajo po večini sijajne plače, katerim niti bližje ne odgovarja niti formalna niti dejanska usposobljenost teh ljudi, niti njihova službena doba, niti njihovo delo. Poslovanje pri uradu je skrajno neekaj ur dnevno, a še niti pri teh maloštevilnih urah mnogoštevilni nameščenci niso popolnoma zaposleni. Za to pa se pravi, če sem prav poučen, okoli 30% ogromnih dohodkov tega urada samo za upravo tega urada.

(Daše priki)

Gospodarstvo.

g Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v četrtek dne 20. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne v zborniških prostorih redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva; 2. Vprašanje obdavčenja in omejitve krošnjarstva; 3. Zborniški proračun za l. 1924; 4. Poročilo o važnejših zborniških akcijah na finančnem polju; 5. Poročilo o akcijah zbornice v prometnih zadevah; 6. Tajna seja.

g Za velesej na Lipkem. Naša pooblaščenca trgovska agencija v Lipskem namerava začeti akcijo za čim uspešnejše sodelovanje naših gospodarskih krogov na tukajšnjih mednarodnih velesejnih ter daje na zahtevo interesentom vse potrebne informacije. Naslov agencije je: Leipzig — Friedrich List Strasse 4.

g Dobava požarnega orožja in oprave za razna skladišča tobaka in tobačne tovarne v Sarajevu. Uprava državnih monopolov kraljevine SHS v Beogradu razpisuje ofertalno licitacijo za dobavo požarnega orožja in požarne oprave za razna skladišča tobaka in za tobačno tovarno v Sarajevu. Licitacija se ima vršiti dne 12. januarja 1925 ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu, kjer se sprejema do navedenega časa tudi vse ponudbe. Specialni pogoji z navedbo posameznih predmetov za licitacijo so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani v uradnih urah na vpogled.

g Dobava naftalina. Pri upravi zavoda za izradu vojne odece v Zagrebu se bo vršila dne 21. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg naftalina. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.) (6)

Vzlic temu, da je bil Evtropij na videz temen in pust, je vendar njegova narava kazala tudi porogljivo in skoraj veseljaško plat; svojemu učencu je dajal najnežnejša imena: »moj najdražji«, »prvenec moje duše«, »najmilejši sin«, »rogače se iz njegovega carskega rodu. Kadar ga je bil ušcipnil za uho, da je deček prebledel od srda, ne od bolečine, ga je menih povprašal pohlevno:

— Ali se tvoje veličanstvo blagovoli jeziti na svojega ponižnega sužnja Evtropija?

In je spet olinil roke in segel z njimi v lase, nato pa je pokal s členki, govoreč, da bi bilo jako koristno, če bi hudobne in lene dečke včasih podučili s šibo, zakaj tudi sv. pismo pravi: »Siba razsvetljuje mračne in nepokorne duhove.« Menih je hotel s temi besedami ponižati Julijanovega »satanskega duha prevzetnosti«; deček je vedel, da bi se Evtropij ne drznil, izvršiti svojih pretenj, a tudi menih je bil prepričan, da bi bil Julijan raje poginil, kakor da bi se dal preteptati; navzlic temu je učitelj čisto in obširno govoril o kazni.

Zgodilo se je, da je nekoč, ko je bil pok pri koncu in je menih pojasnjeval še neko temno mesto v sv. pismu, Julijan omenil antipode, ki je o njih slišal iz Mardonijevih ust. Mogoče je, da je to storil hote, da bi spravil meniha v zadrego, Evtropij se je piskavo zasmeljal, skrivaje z roko rdečico na obrazu.

»Kje si pa slišal, moj najdražji, o antipodih? Glej me, starega grešnika, kako se ti moram smejeti. Vem, vem, stari norec Platon jih neke omenja. Ali pa res verjameš, da obstojajo ljudje, ki hodijo z nogami kvišku?«

Evtropij je jel govoriti o brezbožnih in krivoverskih nazorih filozofov; ali ni bogokletno, če kdo trdi, da bi po božji podobi ustvarjeni ljudje hodili po glavi, obračajoč se takorekoč proč od nebeškega oboka? — Kadar pa mu je Julijan, ki ga je žalilo takšno poniževanje filozofov, omenil okroglo obliko zemlje, se je Evtropijev obraz nagloma zresnil in je postal srdit; ogorčenje ga je tako razvnelo, da je bil ves rdeč in je jel cepetati z nogami.

— Spet ti je pogan Mardonij nasul nekaj svojih brezbožnih laži!

Če se je mož razljutil, je začel jecljati in brizgati sline; Julijanu se je zdelo, da je brizgal strup. Menih je na vso moč napadal helenske modrijane, pozabivši, da ima pred sabo otroka; v svoji sveti togoti se je dal v dolgi govor proti filozofom. Pitagora, »norega od starosti«, je dolžil brezbožne drznosti, Platonovih zabljod se mu sploh ni zdelo vredno omenjati, češ, da so zoprne; Sokratov nauk mu je izgledal neumen.

— Le beri Diogena Sercija, kako piše o Sokratu — je dejal Julijanu zlobno. Uvidiš, da je bil lopov in da se je udajal sramotnim grehotam, ki se jih ne spodobi omenjati.

Posebno mržnjo pa je obujal v njem Epikur.

— Mislim, da o njem ni treba resnih besedi; živinska slast, s katero se je udajal vsem vrstam pohote, in prostaštvo, ki ga je napravilo za sužnja nizkih strasti, nam zadostno svedoči, da ni bil človek temveč žival.

Ko se je za spoznanje pomiril, je začel dokazovati neko zamotano dogmo arijanske vere; pri tem se je takisto raztogotil nad »krivoversko« pravoslavno cerkvijo kakor poprej nad starimi filozofi.

Z bližnjega vrta je prihajal skozi okno sveži zrak. Julijan je na videz po-

zorno poslušal Evtropijeva razglabljanja, v resnici pa so se mu misli mudile drugod — pri ljubljenem učitelju Mardoniju; spominjal se je njegovih modrih govorov in skupnega čitanja Homerja in Herijoda; kako drugačen je bil njegov poduk, če ga je primerjal z menihovim!

Mardonij ni imel navade, da bi čital Homerja, ampak ga je pel po načinu starih rapsodov; Labda se mu je včasih porogala, češ, da »zavija kakor pes na luno«. Ljudem, ki niso bili vajeni, je bilo Mardonijevo petje zares smešno; stari evnuh je namreč dosledno naglašal vsako stopo v heksametru in zavoljo takta krilil z rokami; njegov zgrbančeni obraz je dobival zelo resne in dostojanstvene poteze. Julijan ni opazil, da je starec postal smešen in grd; ves dečkov život je lahko drhtel od naslade in zanosa; božanski heksametri so se prelivali in šumeli kakor valovi; videl je Andromahovo slovo od Hektorja, pa Odiseja, kako na pusti obali Kalipsinega otoka koprne po domači Itaki. Julijanovo srce je občutilo sladko hrepenenje po Heladi, domovini bogov, domovini vseh, ki ljubijo lepoto. Učiteljev glas je drhtel od ganotja in po žolih licih so mu polzele solze.

Drugekrat mu je Mardonij pripovedoval o modrosti, o strogih krepostih in o smrti junakov za svobodo. — O, kako daleč so bile njegove besede od Evtropijevih besedi! — Pripovedoval mu je Sokratovo življenje; ko je došel do Apologije pred atenskim ljudstvom, je skočil in govoril na pamet ves filozofov govor; njegov obraz je dobil miren, malce porogljiv izraz; človek bi mislil, da ne posluša obtoženca, temveč sodnika. Sokrat ni prosil milosti; vsa oblast, vsi državni zakoni so brez moči pred svobodo človeškega duha. Atenjani ga pač lahko usmrte, ne morejo pa mu vzeti svobode in sreče, ki napolnjuje njegovo neumrjočo dušo. — In kadarkoli je ta Skit, barbar,

na obalah Boristena kupljeni suženj izgovoril besedo »svoboda«, vselej se je Julijanu zazdelo, da je v nji lepota, ki pred njo obledi ves čar Homerjevih pesmi. Opazuje široko odprtih, skoraj blaznih oči učitelja Mardonija, je ves drgetal od zanosa.

Ko je spet občutil na ušesu hladne menihove prste, se je zdrzil in sanjarije so splavale proč. Pouk v verouku je bil končan. Julijan je pokleknil in zmolil zahvalno molitev. Nato se je jadrno izmotal iz menihove oblasti in odhitel v svojo sobo, vzel knjigo in krenil na vrt; tu je imel poseben kotiček, kjer je mogel nemoteno čitati. Izbral si je bil prepovedano knjigo, »Simpozion« od bogokletnega in izprijenega Platona. Na stopnicah je slučajno srečal odhajajočega Evtropija.

— Stoj, postoj vendar, najdražji. Kakšno knjigo neki nosi tvoje Veličanstvo?

(Dalje prihodnjič.)

Razno.

Kakšen je bil London pred 2000 leti? London je danes eno največjih in najmodernejših mest na svetu in največje mesto v Evropi. Angleški listi so nedavno sprožili vprašanje, kakšno je bilo to mesto pred 2000 leti. Strokovnjaki so nato vprašanje dali obširen odgovor, iz katerega sledi, da je bila tam nekoč mala ribarska naselbina, kjer je stanovalo tudi nekaj pastirjev. Kraj je bil zelo nezdrav, vlažen, hiše nizke, tesne in siromašne, primerne razmeram polnomadov. Ob morju je bila majhna, prehodna luka za galere, ki so privržale iz Galeje vino, krzno, kovine in ženski lišp. Danes je to največje mesto in gospodar skoro polovice sveta.

POZOR!

Sprejemem naročila za

POZOR!**kamenito nemško sol v kosih in mleto.**

Dobava začetkom meseca januarja 1924. Najnižje cene, kulantni pogoji, točna dobava. Zahtevajte ponudbe.

2778

P. ERZIN, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA št. 28.**Pohišstvo**

lastnih izdelkov za spalne in ječilne sobe najceneje v zalogi. Sercer in drug. Vetrinjska ul. 2. 2624

Pristno črno in belo dalmatinsko vino dobite v dalmatinski kleti Maribor, Barvarska ulica 3; Liter 10 D. Tudi na dehelu. 2772 3-2

Najlepše novitete

Srajce od 60 Din, kravate od 12 Din, klobuke od 105 Din, čepice od 4 Din naprej

kupite

2230

samo v modni trgovini

B. Veselinović in dr.

Maribor, Gosposka 26

po najnižji ceni!

Najfinejše kranjske klobase, surove in čajno maslo, razne sire in salame i. t. d. priporoča Josip Sinigoi, trgovina s delikatesami, Aleksandrova cesta 18. 2780

1-2 gimnazijca sprejme na stanovanje in hrano profesor. Kje, pove uprava »Tabora«. 2781 3-1

Raznašalca za pecivo sprejme parna pekarna na Glavnem trgu. 2787

Štajerski fižol, orehe, sadje, suhe gobe kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah »Agraria« veletrgovina z delničnimi pridolki d. o. z. Maribor, Aleksandrova cesta 57. 2781 8-6

Po ceni na prodaj dobro ohranjene moške obleke in otroške oblačila ter čevlje. Vprašati od 14.—15. ure popoldne v Prečni ulici 3/L vrata št. 4. 2780 2-2

Ceneno češko perje!

En kg sivoga olupljenega perja 65 Din, na pol belo 80 Din, belo 90 Din, boljše 100 in 120 Din, puh 150 in 180 Din, boljše vrsta 225 Din. Posiljate carine proste proti povzetju, od 300 Din naprej poštne preste. Blago se tudi zamenja in nevrče v zame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobež št. 38 kod Pilzna, Češkoslovaška. Poštne pošiljke grede iz Češkoslovaške v Jugoslavije krog 14 dni. 2273

**Veletrgovina manufakturnega blaga
VILIM PICK, ZAGREB
podružnica Maribor, Aleksandrova c. 26**

daje trgovcem po izjemnih cenah za božično sezono
svilene robce, po brezkonkurenčnih cenah kakor tudi vse
ostalo kmečko manufakturno blago

O nizkih cenah in solidni postrežbi se lahko vsak trgovec osebno prepriča. 2513

Na veliko!

Brezkonkurenčne cene!

Najprikladnejše in koristno božično in novoletno darilo je

SINGER šivalni stroj, kakor SINGER elektr. motor za vse Singer šivalne stroje.

Motori na osemdnevno poskušnjo!

SINGER šivalni stroji Bourne & Co., Maribor, Šolska ulica 2.

2774 9-9

